

retsplejelovens § 170, stk. 2, at pålægge vidnepligt er opfyldt.

Bestemmelsen i 2. pkt. om beslaglæggelse hos journalister m.fl. er ny. Efter bestemmelsen ydes der journalister m.fl. en beskyttelse mod beslaglæggelse, der svarer til bestemmelsen om vidnefritagelse i retsplejelovens § 172. Det betyder, at materiale, der ikke indeholder de i § 172 nævnte oplysninger, ikke er omfattet, og at beslaglæggelse under alle omstændigheder kan finde sted, hvis betingelserne for efter § 172, stk. 5-6, at pålægge vidnepligt er opfyldt. Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.5. Også denne bestemmelse svarer til reglerne om ransagning, jf. retsplejelovens § 795, stk. 2, 2. pkt.

Ved materiale forstås ikke blot brevveksling og andre skriftlige optegnelser, men også f.eks. lyd- og billedoptagelser.

Hvis materialet giver anledning til, at der rejses sigtelse for strafbart forhold mod den vidneudelukkede eller vidnefritagede person selv, er beslaglæggelse - i overensstemmelse med hvad der gælder for ransagning - dog ikke udelukket.

Til § 804

Denne bestemmelse, der fastsætter betingelserne for edition, afløser den nugældende § 827, stk. 1.

Edition er et mere skånsomt alternativ til ransagning. Det kan endvidere være et egnet middel til at fremskaffe effekter, der ikke eller kun vanskeligt kan fremskaffes på anden måde, f.eks. fordi ting er skjult eller utilgængelige.

I stk. 1 fastsættes betingelserne for edition. Udtrykket »person« omfatter både fysiske og juridiske personer. Der tilsigtes derfor ikke nogen realitetsændring i forhold til den nugældende § 827 (»person eller offentlig myndighed«).

Det er retten, der afgør, hvad der i hvert enkelt tilfælde skal forevises eller udleveres, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 806, stk. 2.

Det kan efter omstændighederne være tilstrækkeligt og mere hensigtsmæssigt, at pligten begrænses f.eks. til en fotokopi eller en udskrift af et edb-register.

Den nugældende § 827 benyttes i praksis bl.a. til at pålægge f.eks. et pengeinstitut at udlevere oplysning om eksistensen af en bankkonto. Der er ikke tilsigtet nogen ændring heri.

Et pålæg om edition indebærer en handlepligt for en ikke mistænkt person i form af en pligt til at forevise eller udlevere en genstand. Edition stifter derimod ikke i sig selv nogen ret over genstanden. Det foreslås derfor i stk. 2, at genstande, der ifølge rettens kendelse

ikke blot skal forevises, men også skal afleveres, anses for beslaglagt i overensstemmelse med § 803, stk. 1. Med bestemmelsen fastslås det således som noget nyt udtrykkeligt, at en genstand, der kommer i politiets besiddelse ved edition, skal anses som beslaglagt. Henvisningen til § 803, stk. 1, indebærer endvidere, at der kan gives et tavshedspålæg efter retsplejelovens § 189 til den, der får et pålæg om edition.

Stk. 3 regulerer den situation, at en genstand i forbindelse med efterforskning er blevet afleveret til politiet af en ikke mistænkt.

Det skønnes formålstjenligt i denne situation at opretholde den hidtidige ordning med bevaringstagelse uden formel beslaglæggelse. Det forekommer i praksis hyppigt, at effekter afleveres til politiet, f.eks. i forbindelse med anmeldelser, og den person, der afleverer genstanden, vil ofte være af den opfattelse, at det sker i egen interesse, og ikke opfatte det som et indgreb, at politiet beholder genstanden.

På den baggrund finder udvalget det upraktisk at stille krav om, at beslaglæggelse i disse tilfælde skal ske ved retskendelse, eller at vedkommende skriftligt skal meddele sit samtykke. Hertil kommer, at den, der afleverer genstanden til politiet, ofte ikke selv er ejer af den eller har anden personlig interesse knyttet til den. Det vil derfor ikke være naturligt at stille krav om, at vedkommende skriftligt samtykker.

Det foreslås derfor, at i tilfælde, hvor en genstand af en ikke mistænkt frivilligt er blevet afleveret til politiet, skal reglerne om beslaglæggelse først finde anvendelse i den situation, hvor den, der har afleveret ting, den mistænkte eller tredjemand måtte kræve ting udleveret. Politiet skal i den situation enten udlevere genstanden eller snarest muligt og inden 24 timer indbringe sagen for retten med henblik på afgørelse af spørgsmålet om beslaglæggelse.

Reglen i stk. 4, der forbinder reglerne om edition med bestemmelserne i §§ 169-172 om vidneudelukkelse og vidnefritagelse, er i overensstemmelse med den nugældende § 827, stk. 1.

Reglen i stk. 5 er ny. Bestemmelsen indebærer, at justitsministeren får hjemmel til at fastsætte regler om godtgørelse i særlige tilfælde for udgifter i forbindelse med opfyldelse af et pålæg om edition, jf. nærmere pkt. 2.3.6. i de almindelige bemærkninger. Der kan i sådanne administrative forskrifter f.eks. fastsættes regler om betingelserne for at yde godtgørelse, om standardtakster for godtgørelsen og eventuelt om betingelser for at yde godtgørelse ud over standardtaksterne.